

NOVELLA^m RVM CONSTITV- TIONVM IMPP. IVSTEL NIANI EXPOSITIO.

Auctore Iacobo Cuiacio I. C.

Accessit Index copiosissimus.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud Ioannem Gymnicum,
sub Monocerote.

Coll. Soc. I. B. S. V. S. A. M. ex dono R. G. B. M.

N V N C V P A T.

tulerint vt ederem integrum , non effici-
ent tamen vt eum derelinquam, antequam
ad extremum pertulerim, & nomini etiam
tuo quatuor reliquas quæstiones inscri-
pserim , vt nunc inscribo humiliter prio-
res quinque, simul ac Nouellas & Obser-
uationum accessionem quam dixi. Quod
omne si tanquam ab homine tuæ Celsi-
tudini deditissimo , benignè & libenter
acceperis, & hanc animi erga te mei pro-
pensionem, quæ effecit id elicuitque om-
nem mihi quantumuis licet alienissimo tem-
pore, in mente tua nobilissima, & omnibus
virtutibus instructissima ad conciliandam
mihi eam in perpetuum, valere siueris, &
me, Illustrissime Princeps expergefeceris,
largius enim verò prolixiusque ad illustris-
simam familiam tuam omni deinceps ob-
seruantia & honore prosequendam , &
ad studia quoque mea addicenda vobis
potius quàm nostris hominibus, qui lite-
rarijs muneribus, quæ etiam dijs feruntur
esse amica , parum abest vt se honestari
non putent, qui ne gratiarum quidem a-
ctione vel minima incipiunt iam nostram

NOVELLARVM CONSTITVTIONVM

Imper. Iustiniiani Ex-
positio,

Auctore Iacob. Cuiacio
I. C.

HÆC mihi prior appellatio-
nis Nouellarum occurrebat
ratio, quòd noua eis atque
à veteribus dissidentia iura
constituantur, quamuis non
vtique omnibus: exempli
gratia xc. & xcij. Et huic
quidem rationi Cedrinus aderat qui de hoc No-
uellarum libro scribit in hunc modum in Iustini-
ano, τὸν παλαιὸν νόμον πάντα ἀνενέωσεν, ποιή-
σας μονόβιβλον, ὃν νεώτατον διατάξας ἐκάλεσεν.
Posterior tamen quæ succurrit animo meo, verior est,
quòd nouissimè promulgatae sint post codicem Iustini-
ani repetitæ prælectionis. nam & sæpissimè à Græcis
interpretibus appellantur νεώτατοι μετὰ τὸν κώδικα,
& ab ipso Iustini-
ano Nou. 66. & in constitutione de
nouo Codice faciendo: & pariter Theodosii, Valen-
tiniani, Martiani, Leonis, Maioriani, Seueri Con-
stitutiones non alia ratione Nouellæ appellatæ sunt,
A quàm

Un de dicat
nouella

Αὐτὰ ποιεῖν ὁ δέκα χροσίου λιτρῶν κατατιθέν-
 τωρ, © κϛ τῆς ἐαυτῆν οὐσίας οὐ μετρία ἐπὶ
 φερόμεν ζημία. οἱ γὰρ διὰ ταῦτα ἀδίκου με-
 νοι, ἔξουσι κϛ τῆν πρῶτον νόμων καὶ τῆν ἐκεί-
 νοις κληρονομοῦτων © πραγμάτων αὐτῶν ἀγνο-
 γῶν, ὑπὲρ τῶν πρῶτον νόμων ὑπομένειν ζημία.
 τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων καὶ τῆν ὑπηρετιμέ-
 νων αὐτοῖς τάξεων, καὶ τῆν ἀπαυταχού γῆς ἐκ-
 δίκων, τὰ παρῶν ἡμῶν ἡλικῶς Διαπεταγμένα
 φυλατῶντων, καὶ ὑφορωμένων τὰ ὠρισμένα κα-
 τὰ ταῦτον ἐπιτίμια.

*Hic est finis Nouellarum. Laus sit Deo Patri
 nostro, & Domino Iesu Christo, qui ut hunc finem
 adsequeret, etiam medio in turbine rerum, Gallia
 nesciente tueri societatem humanam, utq; redime-
 retur omnis hac opera mea ab insulso milite, cui pro-
 dita fuerat iniquè, pro sua clementia fecit. Te san-
 cte Deus veneror, tibiq; gratias ago, vni, soli, omni-
 potenti, veniam petens, ut velis, quandiu volas esse
 me in hac arumnarum valle, studia qua fecisti
 mea, fortunare pariter, ne quis mihi malus
 ea turbasset malè, per Iesum Christum
 Dominum nostrum.*